

керівництва кафедри. З іншого боку, напруженість військової підготовки має для студентів велике виховне значення, оскільки привчає їх до труднощів військової діяльності, інтенсивності, відповідальності і різноманітності аспектів роботи офіцера.

Безперечно, розглянуті особливості навчально-виховного процесу на кафедрі військової підготовки в значній мірі визначають вимоги до викладача кафедри, структуру його педагогічної діяльності і можливості наукової організації його праці тощо. Адже, в умовах сьогодення перед педагогічною громадою постало актуальне завдання працювати над створенням такої моделі вихованості студентської молоді, яка б давала їй змогу оптимально вирішувати складні питання своєї життєтворчості, успішно досягати індивідуальних і суспільних цілей.

Список використаних джерел

1. Постанова Кабінету Міністрів України від 01.02.2012р. № 48 „Про затвердження Порядку проведення військової підготовки студентів вищих навчальних закладів за програмою підготовки офіцерів запасу”.
2. Наказ МО та МОН України від 11.11.2004р. № 531/857 „Про затвердження Інструкції про організацію підготовки офіцерів запасу з числа студентів вищих навчальних закладів”.
3. Бех І.Д. Особистісно зорієнтоване виховання / Бех І.Д. Науково-методичний посібник. – К. : ІЗМН, 1998. – 204 с.
4. Основы военной психологии и педагогики / Под ред. А.В. Барабанщикова. – М. : Воениздат, 1988. – 278 с.
5. Хорев І.О. Педагогічні основи забезпечення ефективності підготовки військових фахівців у вищих закладах освіти / Хорев І.О. Навчально-методичний посібник. – К. : ВГІ НАОУ, 2000. – 123 с.

In the article the features of organization of an educational-educate process open up on the department of military preparation, recommendations are given on the improvement of an educational-educate process of preparation of officers of supply.

Key words: educational-educate process, professionally battle qualities.

Miąso Janusz

OD PSYCHOTRANSGRESJONIZMU KU POSTAWIE TWÓRCZEJ AKTYWNOŚCI – PANACEUM NA MEDIOHOLIZMY

Aktualnie jednym z największych wyzwań dla ludzkości, w tym szczególnie rodziców, nauczycieli i samych uczniów jest niewątpliwie mediatyzacja, czyli potężna ekspansja nowych mediów w kierunku „zawłaszczania” wszystkich dziedzin życia indywidualnego i społecznego. Nowe media niosą ogromną ilość zalet, które można mnożyć, począwszy od nieograniczonego dostępu do informacji na każdy temat, aż po permanentną komunikację, właśnie przy pomocy mediów, z każdym i praktycznie w każdym miejscu świata. Równocześnie jednak, skala zagrożeń niestety też jest bardzo duża. Trudno ocenić dziś tę proporcję. Pewnym jest, że eksperci biją na alarm, bo znika prywatność, dobra kondycja fizyczna i psychiczna, a przede wszystkim realne, bezcenne kontakty interpersonalne. Zanurzenie, czyli immersja w nowe media jest ogromna, co dla psychologów, pedagogów, musi stać się wielkim wołaniem o kształtowanie takiej osobowości, która media wykorzysta dla budowania człowieka i społeczeństwa, a nie niszczenia. Psychotransgresjonizm profesora Józefa Kozielskiego jest moim zdaniem, takim nowym nurtem, który pomoże kształtować taką osobowość i takie postawy, która wykorzysta media dla wzmacniania osobowości, przeciwko uzależnieniu, dziś szczególnie groźnym, jakimi są właśnie mediolizmy.

Słowa kluczowe: psychotransgresjonizm, nowe media, mediatyzacja, postawa, mediolizmy

ВІД ПСИХОТРАНСГРЕСІЇ ДО ПОСТАВИ ТВОРЧОЇ АКТИВНОСТІ – ПАНАЦЕЯ ДЛЯ МЕДІАГОЛІЗМУ

Сьогодні одним із найбільших викликів для людства, а особливо для батьків, вчителів і самих учнів, є безсумнівно медіатизація, тобто потужна експансія нових медіа у напрямі «захоплення» всіх сфер індивідуального і суспільного життя. Новітні медіа несуть величезну кількість переваг, які можна примножувати, починаючи з необмеженого доступу до інформації на кожен тему, аж до перманентної комунікації з кожним і практично в будь-якому місці світу, саме завдяки медіа. Водночас рівень загроз є також дуже високим і на теперішній час складно оцінити цю пропорцію. Однак експерти б'ють тривогу, оскільки зникає приватність, хороши фізичний і психічний стан здоров'я, а передусім реальні, безцінні міжособистісні контакти. Занурення, тобто імєрсія в нові мас-медіа величезна, що для психологів, педагогів повинно стати великим заклик до формування такої індивідуальності, яку медіа використає з метою вдосконалення людини і побудови суспільства, а не знищення. На думку автора, психотрансгрєсія Юзефа Козелецького є новим напрямом, який допоможе формувати таку індивідуальність і такі постави, який використає медіа для зміцнення особистості від особливо загрозливих залежностей, а саме медіаголізму.

Ключові слова: психотрансгрєсія, новітні медіа, медіатизація, постава, медіаголізм.

*„Człowiek jako twór ograniczony i skończony,
stara się wyzwolić ze swojej ograniczoności,
stara się wyjść poza naturę, poza kulturę, poza historię.”
D. Bell (cyt. za Koziński, 2001)*

Mediatyzacja, czyli ekspansja nowych mediów praktycznie we wszystkie obszary życia indywidualnego i społecznego współczesnego człowieka to zdaniem wielu ekspertów, aktualnie jedno z największych wyzwań przed którymi staje ludzkość. Immersja, czyli zanurzenie w świat mediów zwiększa się z dnia na dzień. Dziś szacuje się, iż średnie dzienne korzystanie przez młodzież z wielu różnych mediów, to 10:45 godz., to pokazuje ogromną skalę immersji. (Spitzer, 2012, s. 15) Często bywa stosowana dziś metafora zanurzenia człowieka w mediach, jak w wodzie, w oceanie, gdzie super konieczna jest umiejętność pływania, aby nie utonąć. Często powtarzanym słowem w kontekście ekspansji mediów jest słowo ambiwalencja, czyli widzimy ogromną skalę plusów – wiemy jak wielkim dobrodziejstwem potrafią być media, dla uczenia się, dla komunikacji, dla wolności; ale równocześnie widzimy też niestety ogromną skalę zagrożeń takich jak różnego rodzaju cyberprzemoc, manipulacje, uzależnienia, można by tak mnożyć. (Zob. Pyżalski, 2012) Zdaniem autora niniejszej publikacji jednym z największych wyzwań antropologicznych, czyli dotyczących koncepcji człowieka, jest konieczna promocja takiej koncepcji człowieka i jego różnych wymiarów, która pomoże człowiekowi, tak funkcjonować w świecie mediów, aby wykorzystywał je do budowania siebie i społeczeństwa, a nie do niszczenia. Takimi koncepcjami, moim zdaniem jest personalizizm systemowy i psychotransgresjonizm, które staram się często promować w wielu moich publikacjach. Tym razem pragnę zaprosić do promocji psychotransgresjonizmu, który może świetnie prowadzić do permanentnego wzmacniania człowieka i jego twórczości – ku postawie twórczej aktywności i chronić przed uzależnieniami medialnymi.

Medioholizmy

Zanim przejdziemy do samego psychotransgresjonizmu pragnę zaledwie w kilku zdaniach, choć można by na ten temat tomy pisać, zwrócić uwagę na niestety dużą skalę lęków, które otaczają współczesnego człowieka. Jan Paweł II w 1982 roku w Coimbrze w przemówieniu do intelektualistów

podkreślał znamienne, iż „wydaje się, że dziś nikt nie żywi wątpliwości, że kultura nowożytna, która przez całe wieki była duszą społeczeństwa zachodniego, a dzięki niemu – w szerokim zakresie – także duszą innych społeczeństw, przechodzi obecnie kryzys: już nie jawi się jako zasada ożywiająca i jednocząca społeczeństwo, które ze swej strony przedstawia się jako rozproszone i niezdolne do podjęcia swego zadania, którym jest przyczynianie się do wewnętrznego wzrostu człowieka w pełni jego prawdziwego istnienia”. (Jan Paweł II, 1982)

Zbigniew Kwieciński, socjolog, stwierdza w podobnym tonie, iż z nadzieją i trwogą spoglądamy na to, co się dzieje z naszym światem przyrody, kultury, cywilizacji i co się dzieje z ludźmi, szczególnie z dziećmi i młodzieżą. Świat się skurczył do migotliwych obrazów wielokanałowej telewizji i wielkich zasobów informacyjnych Internetu znajdujących się pod ręką. Czy bogactwo treści i form przekazywania informacji, obrazów i wiedzy jest nową szansą edukacyjną, czy tylko wyzwaniem do wykorzystania i dostosowania się? (Kwieciński, 1998; cyt za Siemieniecki, 2007, s. 198) Profesor Bronisław Siemieniecki w obszernej publikacji z zakresu pedagogiki medialnej (Siemieniecki, 2007) poświęca oddzielny rozdział zatytułowany „media a patologie”, w którym zwraca uwagę na niebezpieczeństwa, wśród nich na uzależnienia od mediów, przenoszenie świata wirtualnego do realnego, zjawisko samotności, przemoc, agresja i inne. Analizując zagrożenia wynikające z powszechnego wykorzystania mediów przez człowieka, wyróżnia zasadnicze ważne obszary:

- zanik wartości humanistycznych, technokratyczny sposób widzenia świata;
- możliwości manipulowania ludźmi, sterowanie ich świadomością;
- trudności w przystosowaniu się do nowych zasad tworzonych w społeczeństwie informacyjnym;
- rozszerzanie się procesów patologicznych związanych z użytkowaniem technologii, np. przemocy w Internecie. (Siemieniecki, 2007, s. 213)

Świadom jestem tego, iż aktualnie mediolizm to jest temat rzeka, który dosyć poważnie mobilizuje myślących do czujności i do poszukiwania sposobów przeciwdziałania, a więc szeroko pojętej i koniecznej profilaktyki. Wielu wybitnych naukowców przestrzega, przed rosnącą skalą uzależnień i różnego rodzaju problemów, wśród nich na pewno koniecznie należy podkreślić aktywność Manfreda Spitzera, niemieckiego psychiatry, równocześnie pragnę w tym miejscu jeszcze tylko zwrócić uwagę na działalność badawczą Jacka Pyżalskiego i wielu innych wybitnych badaczy. Sprawa mediolizmów nie jest więc marginalna, ale staje się coraz poważniejszym problemem i wyzwaniem społecznym, dlatego moim zdaniem należy koniecznie wzmocnić realne transgresywne człowieczeństwo.

Psychotransgresjonizm

Jan Paweł II w swoim przemówieniu do ludzi nauki, w Uniwersytecie w Padwie w 1982 roku zwrócił uwagę na bardzo istotną kwestię, na rolę koncepcji człowieka w edukacji, w budowaniu społeczeństwa, stwierdzał znamienne, iż **„tylko wtedy, gdy dobrze się zrozumiało, kim jest człowiek sam w sobie i co jest ostatecznym celem ludzkiego życia, poprawnie i logicznie wyłania się problem, jak prowadzić człowieka do osiągnięcia przezeń swego osobistego celu”**. Podkreślał dalej w tym samym wystąpieniu, iż celem kształcenia musi być zawsze to, by człowiek stawał się dojrzały, to znaczy, by stawał się osobą, która doprowadzi do doskonałości i w pełni zrealizuje wszystkie swoje możliwości i zdolności. Jest to osiągalne poprzez cierpliwe pogłębianie i stopniowe przyswajanie wartości absolutnych, trwałych i transcendentnych. (Jan Paweł II, 1982)

Powyższe myśli, wybitnego myśliciela zachęcają do głębokiego namysłu nad tajemnicą człowieka, kim jest i dokąd zmierza i co robić w dzisiejszym zmediatyzowanym świecie, aby pomimo wszelkich przeciwności, w tym także uzależnień, szczególnie od mediów, stawać się bardziej człowiekiem.

Profesor Józef Kozielecki stara się szukać odpowiedzi na powyższe pytania i promować koncepcję człowieka psychotransgresywną, w której mocno akcentuje zdolność człowieka przekraczania własnych ograniczeń przez twórczość ku wyższym poziomom człowieczeństwa,

w wymiarze indywidualnym i społecznym. (Kozielecki, *Psychotransgresjonizm*, Nowy kierunek w psychologii, 2001; Kozielecki, *Społeczeństwo transgresyjne, Szansa i ryzyko*, 2004) Koncepcja Profesora jest spójna, integrystyczna, dynamiczna i mocno transgresywna, przy czym także bardzo obszerna, dlatego w niniejszym artykule pragnę zaprezentować zaledwie szkic, tego świetnego pomysłu i uważam bardzo dobrej podpowiedzi dla współczesnego człowieka.

Transgresje, zdaniem profesora Kozieleckiego, to są **działania i akty myślenia – z reguły intencjonalne i świadome – które przekraczają granice dotychczasowych możliwości i osiągnąć materialnych, symbolicznych oraz społecznych człowieka, które stają się źródłem nowych i ważnych wartości**. Konstruowanie wynalazków technicznych, łamanie stereotypów poznawczych i artystycznych, zmaganie o prawa człowieka, samokształcenie charakteru czy wyzwalamie się z ograniczeń narzucanych przez naturę czy kulturę, to kilka przykładów takich działań. Transgresja niszczy stare struktury i tworzy nowe formy. Te czyny – wyczyny pozwalają przekształcać rzeczywistość. Człowiek wychodzi poza to, czym jest i co posiada, wyrasta ponad siebie, rozwija się. Idąc krok dalej przed sobą kształtuje własną osobowość, kulturę i cywilizację. Transgresja staje się esencją człowieczeństwa, życie bez niej jest niewyobrażalne, z namiennie i trafnie konstatuje Profesor. (Kozielecki, 2001, s. 18)

W trosce o człowieka i jego pozytywny rozwój, należy zwrócić uwagę na następujące ważne kwestie, zdaniem Profesora.

- Człowiek obdarzony **jest wolnością wyboru**. Zdolny jest dobierać intencje i cele. Ma możliwość selekcji operacji myślowych i działań, które wykonuje, przynajmniej z ograniczoną racjonalnością. Dostojewski trafnie napisał, że swoboda wyboru myśli i czynów jest największym dobrem, i teorie oraz systemy, które ją pomijają są słabe. To dzięki tej wolności człowiek staje się bytem sprawczym – sprawcą, czyli myślicielem, decydem i wykonawcą. Profesor odrzuca więc, ułomne metafory, że człowiek jest pionkiem, którego zachowania wyznaczają tylko okoliczności lub przekaz genetyczny, że przypomina cyborga bez osobowości lub nieświadomy komputer. Uważa człowieka za sprawcę bez barwnych metafor.
- Człowiek-sprawca jest główną przyczyną swojego zachowania się. Stanowi układ **względnie wewnątrzsterowny** (samosterowny); źródło jego działania znajduje się przede wszystkim w podmiocie, a nie w przedmiocie. To unikatowa osobowość, ekstensywna motywacja czy spontaniczne myśli wpływają w przeważającej mierze na jego decyzje i czyny, na to, co robi i czego unika. Psychotransgresjonizm rozluźnia gorset determinizmów, a szczególnie odrzuca krańcowy determinizm fizyczny i ekstremalny determinizm biologiczny.
- Główną siłą napędową, głównym motywatorem wewnętrznym jest **potrzeba** (metapotrzeba) **potwierdzenia własnej wartości**, zwana również **potrzebą hubrystyczną**. Jest ona zaspokajana głównie dzięki dokonywaniu transgresji twórczych i ekspansywnych, dzięki tworzeniu nowych form lub burzeniu starych. Aby „dowartościować siebie”, trzeba dokonać wyczynu na skalę historyczną lub osobistą, zgodnie z obiegową zasadą, że „wartość mojego dzieła wskazuje na wartość mojej osoby”. To założenie, uważa Profesor Kozielecki, za najbardziej doniosłe.
- Człowiek jest sprawcą nastawionym na **rozwój** wewnętrzny i zewnętrzny. To właśnie transgresje pozwalają kształtować jego osobowość i wzbogacać kulturę. Rozwój stanowi „główny” interes jednostki ludzkiej. Bez ukierunkowania na wzrost człowieka, którego możliwości są ograniczone, nie miałby szans przetrwania i nie mógłby budować swojego dobrobytu i dobrostanu, czyli – mówiąc inaczej – szczęścia.
- Człowiek-sprawca posiada ograniczoną świadomość i samoświadomość. Zdaje on sobie sprawę tylko z pewnych procesów psychicznych i z pewnych stanów wewnętrznych oraz zewnętrznych (metafora światła). Jednocześnie znaczna część procesów, stanów i stałych struktur wewnętrznych oraz zjawisk zewnętrznych znajduje się poza obszarem świadomości (metafora mroku). Założenie to zrywa z radykalnym poglądem, że to, co jest psychiczne, jest świadome i z równie radykalnym poglądem o nieświadomości umysłu i charakteru (ekstremalni psychoanalitycy).

- Działania człowieka, głównie jego myśli i czyny transgresyjne, w wysokim stopniu wpływają na to, jakie miejsce zajmuje on na skali dobra i zła; to pod ich wpływem staje się ludzki lub nieludzki. One kształtują jego sumienie. Zatem, Profesor odrzuca twierdzenie, że natura (przekaz genetyczny) lub kultura (przekaz kulturowy) w decydującej mierze wpływają na to, czy człowiek staje się dobry czy zły. (Kozielecki, 2001, s. 22 – 23)

Podsumowując, profesor Kozielecki stwierdza, z dużą wiarą w człowieka, że **psychotransgresjonizm przyjmuje pozytywną koncepcję człowieka**. Zgodnie z nią, człowiek obdarzony jest wolnością wyboru, steruje swoim zachowaniem i przekracza granice własnych osiągnięć oraz możliwości. W rzeczywistych warunkach jednostka często nie może się zachowywać zgodnie z powyższymi założeniami; mogą pojawiać się wzmocnienia negatywne, traumatyczny stres, nieludzkie okoliczności utrudniające lub uniemożliwiające bycie sobą, jednak również w takich warunkach osoba podejmuje działania, zwane transgresją emancypacyjną, wyzwalającą, które pozwalają człowiekowi urzeczywistnić wielkie lub małe ideały. (Kozielecki, 2001, s. 23)

Profesor Kozielecki korzystając z mocy transgresji stara się również budować społeczeństwo, które jest informacyjne, medialne, ale przede wszystkim transgresyjne, nazywa je **infospołeczeństwem typu transgresyjnego**, które modeluje w sposób następujący, podkreślając, że są to tylko nieliczne cechy.

- Dominującą rolę odgrywają w nim działania transgresyjne – twórcze, innowacyjne, ekspansywne – przekraczające dotychczasowe granice ludzkich osiągnięć i tworzące nowe wartości. W związku z tym wskaźnik poziomu transgresyjności takiego społeczeństwa bywa wysoki. Pozwala to na przeszczepienie transgresji do życia zbiorowego, pozwala na przeprowadzenie zmian społecznych, kulturowych i świadomościowych. Często zmiany te prowadzą do wzrostu dobrobytu i dobrostanu społeczeństwa – zwanego również – gorącym.
- Posiada ono wysoki stopień potencjalnej podmiotowości, czyli zdolności do samoprzekształceń. Podmioty sprawcze, zarówno jednostkowe, jak i instytucjonalne, dzięki swoim zasobom poznawczym, motywacyjnym i interakcyjnym, zmieniają potencjalność w realność. Zatem społeczeństwo to nie tylko się zmienia, ale często – rozwija.
- W systemie edukacyjnym coraz częściej porzuca się nauczanie podające, pamięciowe i werbalne. Zastępuje się je nauczaniem produktywnym, w którym dominują takie metody, jak rozwiązywanie problemów konwergencyjnych i dywergencyjnych, innowacyjne rozwijanie tematów, oryginalna interpretacja czy gry strategiczne.

Jako przykłady takich społeczeństw Profesor pokazuje np. Szwecję, Japonię, Stany Zjednoczone. (Kozielecki, *Społeczeństwo transgresyjne*, 2004, s. 245)

Postawa twórczej aktywności

Zdaję sobie sprawę, iż wielokrotnie już przywoływałem koncepcję postawy twórczej aktywności, ale uważam z pewnym uporem, iż jedną z najważniejszych aktualnie kwestii, to właśnie kształtowanie pozytywnych postaw wobec mediów. (zob. Lepa, 2000) Postawa jest bowiem względnie trwałym odniesieniem człowieka wobec jakiegoś przedmiotu społecznego (Prężyna, 1981), w tym wypadku wobec mediów. Postawa twórczej aktywności, moim zdaniem bardzo dobrze koresponduje i współpracuje z psychotransgresjonizmem, chodzi bowiem o własną twórczość, prozaiczną, codzienną, lub nieco bardziej profesjonalną, obydwie mają swoją wielką wartość w rozwoju człowieka i w przeciwstawianiu się uzależnieniom od czyjejś narzucanej, medialnej, czasem pseudotwórczości. W postawie twórczej aktywności ważną rzeczą jest to, iż:

1. jednostka wykazuje ambicję działania „powyżej mediów”, jest przekonana, że jej aktywność indywidualna, społeczna, kulturowa, jest aktywnością wyższego rzędu;
2. niezależność od wyrażanych cudzych opinii, także medialnych i równocześnie permanentne budowanie własnych opinii o świecie;
3. dążenie do zmian w świecie i w samych mediach;

4. postawa ta jest postawą typu otwartego – zaraża innych i mobilizuje do zmieniania mediów na bardziej aksjologiczne, a także całego medialnego świata i społeczeństwa na społeczeństwo o bardziej ludzkim obliczu. (zob. Lepa, 2000, s. 179)

Modelując taką właśnie postawę, warto zwrócić uwagę na następujące postulaty pedagogiczne:

- szacunek dla twórczej, konsekwentnej pracy, od najmłodszych lat;
- sumienne wykorzystanie czasu;
- promowanie odpowiednich wzorców osobowych – ludzi pokornego sukcesu;
- docenianie czynności prozaicznych – ich aspekt twórczy;
- praca i jej wymiar prospołeczny – dla innych;
- asceza – doskonalenie siebie w wymiarze humanistycznym i transcendentnym. (Lepa, 2000, s. 180)

Zakończenie. Podsumowując, to krótkie zaproszenie do wzmacniania człowieczeństwa i społeczeństwa, w kontekście niestety dużej skali destrukcji, bardzo trudno określić jak dużej, ale jednak zagrażającej współczesnemu człowiekowi, ze strony nowych mediów (medioholizmu), warto ciągle poszukiwać, takiej koncepcji człowieka, która pomoże mu przetrwać technologiczną rewolucję i jeszcze bardziej się wzmocnić w jego człowieczeństwie w wymiarze indywidualnym i społecznym. Moim zdaniem, taką jedną z najlepszych koncepcji jest psychotransgresjonizm profesora Józefa Kozińskiego, która promuje i buduje pozytywne modelowanie pod wpływem transgresji, czyli zdolności przekraczania siebie, dzięki własnej twórczości, ku wyższym poziomom. Myślę, że sprawą super ważną jest właśnie przypominanie sobie nieustannie, iż człowiek jest istotą ciągle pragnącą czynić coś lepiej w wymiarze etycznym. To „coś” to mogą być czynności naprawdę prozaiczne, dziś jest wielkie wołanie o lepszą realną komunikację interpersonalną, codzienną, z każdym napotkanym człowiekiem, mniej lub bardziej znanym, a czasem w ogóle nieznanym. W paradygmacie komunikacji interpersonalnej zwraca się mocno uwagę na to, aby umieć zrezygnować czasem trochę z mechanizmu roli, zrezygnować całkowicie z masek i stereotypów, a starać się zobaczyć w każdym człowieku – człowieka-osobę, kogoś wyjątkowego, którego pragniemy w spotkaniu budować i równocześnie budować siebie przez autentyczne spotkanie i dialog interpersonalny. Takich i wielu innych podobnych prozaicznych transgresji, na pewno bardzo potrzebujemy, w każdym zakątku ziemi, dla lepszego świata i człowieka. Ośmielam się jeszcze na koniec prosić, abyśmy starali się indywidualnie, każdy z nas, gdziekolwiek jesteśmy i cokolwiek robimy, wdrażać cierpliwie i spokojnie nasze małe transgresje, dla większych transgresji, ku lepszemu globalnemu i lokalnemu społeczeństwu.

Literatura:

1. Jan Paweł II, Przemówienie w Uniwersytecie w Coimbrze, 15 maja 1982, Insegnamenti, t. V/2 1982.
2. Koziński J., Psychotransgresjonizm, Nowy kierunek w psychologii, 2001.
3. Koziński J., Społeczeństwo transgresyjne, Szansa i ryzyko, 2004.
4. Lepa A., Pedagogika mass mediów, Łódź 2000.
5. Prężyna W., Funkcja postawy religijnej w osobowości człowieka, Wyd. 2. Lublin: RW KUL, 1981.
6. Pyżalski J., Agresja elektroniczna i cyberbullying jako nowe ryzykowne zachowania młodzieży, Kraków 2012.
7. Siemieniecki B., red., Pedagogika medialna, Warszawa 2007.

Mediatization is one of the greatest challenges of the humanity today, especially for parents, teachers and for students, i.e a great expansion of the media in a way of the "appropriation" in every field of our individual and social life. The latest media bring a lot of advantages, that could be multiplied,

from the unlimited access to the information up to the permanent communication from every place in the world. However, the threat scale is also quite high. It is difficult to estimate the proportion. The experts warn that our privacy, good physical, mental condition and first of all our interpersonal contacts disappear. Immersion in media is tremendous, that must be a great plea of forming such personality for psychologists and pedagogues, which media use for building a man and society, not destroying it. In my opinion, psychotransgression of profesor Józef Koziński is a new stream, which will help to create such personality and attitude that will also use media to enhance the personality, against addictions, including mediaholism, threatening nowadays.

Key words: *psychotransgression, new media, attitude, mediaholism.*

УДК 37.064.2: 316. 754. 4

Олійник Н. Ю.

СПРИЙНЯТТЯ ТА РОЗУМІННЯ У КОНФЛІКТНИХ СИТУАЦІЯХ ПЕДАГОГІЧНОГО СПІЛКУВАННЯ

В науковій статті розглянуто особливості комунікативної взаємодії, схарактеризовано стилі педагогічного спілкування. Проаналізовано бар'єри психологічної взаємодії, а також прийоми нейтралізації перешкод педагогічної комунікації. Вказано чинники конфліктності особистості, а також узагальнено умови розв'язання.

Ключові слова: *педагогічне спілкування, стилі спілкування, бар'єри педагогічної комунікації, активне слухання, навчально - виховний процес.*

Педагогічне спілкування перетворилася в наш час на одну з найактуальніших у теоретичному та практичному відношеннях проблему. Узагальнення досвіду спільного життя людей, мотивація людських взаємин, теорія спілкування останніми роками істотно змістовно збагатилася. Осмислення проблеми спілкування в усіх її аспектах і проблем міжіндивідуальних стосунків мають особливу значущість для орієнтації педагогічної діяльності майбутнього викладача. Дослідження в напрямі комунікативних процесів у навчанні виявляють, що значна частина педагогічних труднощів обумовлена не стільки недоліками наукової та методологічної підготовки викладачів, скільки трансформацією сфери професійно-педагогічного спілкування.

У сучасному світі відбувається активна перебудова всіх сфер життя суспільства та великий інтерес представляє проблематика соціально-педагогічних конфліктів. Наростання такого інтересу обумовлене широким розповсюдженням конфліктів у суспільному житті, а саме міжособистісної взаємодії та можливостей людської поведінки в різних ситуаціях. Також необхідно зазначити, що важливість конфлікту полягає у виконанні ним конструктивних функцій, які зазвичай призводять до позитивного вирішення конфліктної ситуації для обох сторін. Функціональні наслідки конфліктів дають можливість налаштуватися на співпрацю, взаємодію, а не на антагонізм в майбутніх складних ситуаціях.

Вивченню стилів педагогічного спілкування, його видів та структури, вплив на референтність педагога присвячені роботи О. Бодальова, В. Галузяка, В. Кан-Каліка, Я. Коломінського, та інших науковців. Сутність та особливості професійно-педагогічного спілкування досліджувалися О. Бодальовим, В. Кан-Каліком, О. Леонтьєвим. Психолого-педагогічні основи культури педагогічного спілкування та теоретико-методологічних засади